

אבא אבן, שהשתתף בכינוס ישראל-פלסטיני בהאג, מסביר לענת סרגוסטי מה הביא אותו לשם, מספר איך החרשם מנציגי אש"ף בכינוס, אומר את דעתו על מדיניות שמיר ועל דרכה של מפלגת העבודה בזירה הבינלאומית

ענת סרגוסטי, העולם הזה

● לא התייעצת עם שימרון פרס?
לא רציתי להתייעץ איתו, כי לא הייתי מוכן לקבל תשובה שלילית.

● דיברת עם אורה נמיר, שהשתתפה בכינוס בפאריס?
לא. אורה נסעה לפאריס, ועצמיה כבר לא עמדו לה, אבל לובה אליאב אמר שהוא מרוצה ממה שהיה בפאריס. לא הבינתי מה העיקר כל-כך על אורה.

● אתה מתכוון לדווח למיר שהו בארץ בשתחזור?
אין ספק שאכתוב את ההתרשמות שלי. ואני אפגש גם עם חוג של 12 חברי-כנסת של המפלגה, שנוהג להת-

כנס מדי פעם, ושאני מרכז אותו. כולם שוחרי-שלום ורוצים לשים דגש על הסעיף במצע המפלגה, שנוטים לשי- כוח אותו מדי פעם. הסעיף אומר שאנו רוצים הסדר שיבטיח סיום השליטה הישראלית במיליון וחצי ערביי יהודה, שומרון ועזה, ולכן אנחנו בעד החלטה 242 ובעד הסיסמה, שטחים תמורת שלום.

מבחינה דוקטרינרית העמדה ברורה, אבל הצרה היא שהעולם רואה אותנו לא ררך הניסוח היפה הזה, אלא ררך הקיפאון המדיני.

למעשה יותר ממיליון ישראלים הצ- בעו בעד ניסוח כזה, אם לוקחים בחש- בון את מצביעי המערך ומפלגות הש- מאל, אבל העולם רואה אותנו, לדא- בוני, רק ררך הדיון על כרואי-פלסטיק או כרואי-גומי או כרואי-עופרת.

מפלגת העבודה קיבלה את מיש- רד הביטחון על רקע של קיפאון מדיני, לכן אנחנו מופיעים כמי שמייצגים את שמיר או את הקיפאון.

אילו שרה-ביטחון היה מבטיח את הסדר על רקע של מהלך מדיני, זה ררבר אחר. אבל כרגע חלוקת התפקידים היא כזאת שאנחנו, מפלגת העבודה, מקיי- מים את הסדר בשרות הקיפאון המדיני. לדעתי היינו צריכים לטוב לקבל את משרד-הביטחון, אלא כתנאי שא- נחנו חולשים גם על התהליך המדיני. זה היגיון בשילוב הביטחון והדיפלומ- טיה, אבל אם זה לא בא ביתר זה חסר תכלית.

הדבר החשוב ביותר שהושמע נש- בועות האחרונים, ולא עלי-די שר, היו דברים שאמר איש צבא, הרמטכ"ל דן שומרון. הוא אמר שאין פיתרון צבאי לבעיה, משום שזו איננה רק בעיה צבאית. ואני מעריך את הצלילות של האמירה הזאת. לפעמים הגדרת מצב היא חלק מהפיתרון.

● אתה מתכוון להמליץ לחי- ברים אחרים במפלגת העבודה דה לנסוע לכינוסים כאלה?

צריך להרכות במעמדים שבהם הם חייבים להקשיב לנו ואנחנו להם. אני לא חושב שארצות-הברית, עם כל הכי כור, הביאה לנו הרבה סיוע עלי-די כך שנמנעה מלבדוק את המציאות הפלס- טינית במשך השנים.

היה מועיל מאוד אילו האמריקאים היו מעבירים התרשמויות. גם שולץ וגם פיקרינג חשו כושה אינטלקטוא- לית בכך שהם אינם בקיאים בנושא הפלסטיני יותר מאיתנו. ושתי המעצ- מות חטאו-בעניין הזה. ארצות-הברית ניתקה עצמה מהפלסטינים, וברית-ה- מועצות ניתקה את עצמה מאיתנו. עכ- שיו שתיהן עושות מאמצים לחזור לוי- רה.

יותר קל לנתק מגע מאשר לחדש אותו.

● איך התרשמת מהדיבורי- מטים של אש"ף?

זו תמונה מאוד מגוונת, על כן ההג- דרות של "אירגון טרוריסטי" או "לא טרוריסטי" אינן נכונות. זה מיגוון שמשתרע מפונדמנטלים מטורף דרך מפוכחות זוהרה, עד לאנשים שמשמ- עים כמעט ריבירי חוץ.

המאמר הראשון של כסאם אבר- שרף מאוד רציני.

"אילו היינו באופוזיציה, היה לנו מעמד גדול יותר בחחום המדיניות"

אנחנו טוענים כל הזמן שהם אינם מדברים בשפה אחת, ואצלנו כן מדב- רים בשפה אחת? גם הם וגם אנחנו מייצגים מיגוון של ריעות.

פרט לפליטת-הפה האומללה של אבו-שריף, בנוגע לנאציזם, נאמרו רב- רים ששייכים לעולם של חשיבה ומי- קוח, ולא לעולם של מטפיטיקה. יש ביניהם כמה מוכשרים מאוד.

● מי למשל?

עפ"י ספייה הוא אדם מוכשר מאוד מבחינת רהיטות הביטוי. חששתי שה- ניסוחים בנאומו היו יותר מדי מתוח- כמים, אבל הוא תפס כל ניואנס.

● דיברת איתו באופן ישיר?

קימתי את הכלל שאין שיחות ומי- געים.

● בגלל החוק האוסר מיסג- שים עם אנשי אש"ף?

כן. 20 מחברי המפלגה שלנו הת- נגדו לחוק, למרות שהמפלגה אימצה אותו.

● אבל בזמן האחרון יש ררי- גשה שהחוק התרוקן מתוכו.

כשאני בחו"ל יש חוק, ואני מוכרח להתייחס למציאות הזאת. המוסד ההר- לגרי שהומץ כלל בהזמנה הערה שהור-

עירה תתבקש לככר את החוק היש- ראלי המנוע מגעים בין הנציגויות. לכן כל הסידורים נעשו כדי שלא להביך את הצדדים.

יש מוצא בחוק שאומר שאסורים מגעים שלא כרין. כלומר שמישהו צריך להעניק גושפנקה פרלמנטרית או מישפטית. אילו הייתי יו"ר ועדת חוץ וביטחון, לא הייתי רואה עצמי ככול לחוק, כי בתפקיד זה, זה כרין, כשיו"ר הוועדה הזאת יכול להצטייר במידע בכל דרך.

אייאפשר לחיות עם זה לאורך זמן, ויש ריבוי של מעמדים כאלה. לפעמים פותרים בעייה בכך שמביאים אותה עד אבסורד. וכרגע צריך לגרל זן של מתווכים כאלה, כמו ההולנדים הפעם.

● יש מישהו באש"ף שהיית רוצה לסגור?

אני יודע שיש רבים שרוצים לפגוש אותו.

● מי למשל?

אני חבר מוסד אקדמי נעלה בפי- רינסטון והייתי פרופסור אורח באוני- ברסיטת קולומביה בארצות-הברית והי- טלתי עבודות על התלמידים. המבריק ביותר היה סטודנט פלסטיני, ואני בטוח שהוא חבר אש"ף.

הפרופסור אדוארד סעיד ואני ישכנו ארבעה חודשים בחדרים סמוכים בקר- לומביה ב-1975, והוא עשה הכל כדי שלא ניתקל זה בזה, ואכן לא נפגשנו. נפגשנו רק מעל עמודי הניוויזק, כש- פרסמו מאמרים שלנו סמוכים זה לזה.

עכשיו יש הזמנה של ריבעון חשוב ואליטיסטי בשם הרפרס מנאזין. שרוצה לראיין אותנו במשותף, ומכיוון שאר- דר סעיד הוא אמריקאי, אני מגיח שאין בעייה. אבל המלאכותיות הזאת צריכה לבוא לידי סיום.

● אני חושב שהחוק הקודם מספיק. ובכל זאת לא ענית לש- אלה שלי: יש מישהו באש"ף שהיית רוצה לפגוש?

אני יודע שכולם היו מעוניינים לפ- גוש אותי, כי הגשר שלי להידברות הוא גשר של העיתונות. הם צייטטו כל מה שכתבתי, הם זכרו יותר ממה שאני זוכר.

● אני מעוניין יותר בצד האידיאולוגי

של העניין, איך הם רואים את מצבם ואת עתידם מול עוכרת קיומה של מדינת-ישראל.

ניסיתי לחדר בתודעה הבינלאומית שמאון הכוח הוא העיקר. לא היה בהי- סטוריה ש"ז וחצי מיליון איש יקיימו ביניהם עוצמה כזאת, ומשום מה מרב- רים אצלנו כאילו אנחנו פגיעים והם לא.

כל שטח שיפונה יהיה חסר כל יכו- לת עמידה מול ישראל.

הבעייה איננה הזכות שלנו להת- קיים, אלא היכולת שלהם להתקיים. המטרה של כל המערכת הצבאית שלנו היא להתרעע פסיכולוגית, למנוע מילחמה בכך שאתה עושה רושם ומפיל פחד ויראה. אבל אנחנו, עם הכוח הצ- באי האדיר הזה שלנו, מנסים להציג תרמית של חלשים, ושל מי שנמצאים כסכנת התקפה.

● שמעת על תוכנית-הש- לום של שמיר?

אם שמיר רוצה לצמצם את הנוכחות הצבאית שלנו, הוא יכול לעשות את זה בארץ. הוא לא צריך לשכנע מישהו בזה. אם הוא רוצה לצמצם כוחות צב- איים במרכזי אוכלוסין, הוא יכול לע- שות זאת. זה כבר נעשה בזמן משה דיין, בסיסמה מינימום נוכחות, מיני- מוס התערבות.

● לגבי קמפ-דייויד, צריך להביא

כחשבון שזה מיסמך חשוב כתחום הר- טים ההיסטוריים בין ישראל למצ- רים, ותוהו-השלום הוא מחייב ומהפכני בהשפעתו. אבל כשחורגים מתחום יח- סי ישראל-מצריים זה לא מחייב את הירדנים והפלסטינים. עד היום לא ברור לי למה גימי קרטר לא עשה מאמץ להביא גם אותם לשם.

● אתה חושב שמיפלגת- העבודה צריכה לנקוט עכשיו בייחזמה מדינית?

המיפלגה במצב מאוד ירוד, כי היא פינתה את השטח הבינלאומי כולו לל- יד. פרס יצא מכל מה שנוגע למדי- נות-חזק, זה אסון היסטורי. כי בהי- סטוריה הציונית מיפלגת-העבודה של- סה בתחום הזה.

אילו היינו באופוזיציה היה לנו מעמד חשוב יותר בתחום עיצוב המ- דיניות. אני חושב שמנהיג אופוזיציה גדולה היה נחשב כגורם חשוב יותר במדיניות בינלאומית, מאשר שר המ- מונה על הכלכלה. זה מיסגה. ובין שני התיקים הייתי מעריך את משרד-החוץ על פני משרד-הביטחון. זה היה שיקול מוטעה להרגיל את העולם הדיפלומטי הבינלאומי לכך שמיפלגת-העבודה לא קיימת.

אני חרד לעתיד המפלגה, אני לא יודע מה סוד ההתאוששות. ררי אנחנו לא הפסדנו בכחירות, ובכל זאת נטשנו את כל הצד המדיני.

● אתה רואה סיכוי להתאר- שישות?

"אני חרד לעתיד המפלגה. אני לא יודע מה עוד ההתאוששות"

אני אבוא כדברים עם חברים, ואולי נקם מוסר שלנו שיעקוב אחרי הרב- רים. אילו היינו מסרכים להתפשר על חלוקה ב-1947, פירושו היה שהמדינה לא היתה קיימת עכשיו. אם במקום חיים וייצמן ודויד כך גוריון היתה גאולה כהן, היו אז נאומים יפים, אבל לא היתה מדינה. והמיפלגה, שעשתה את כל הדברים האלה, מנודה עכשיו מכל הזירה הזאת? על כן צדק, לדעתי, עוזי ברעם כשאמר שאם זהו הסידור, זה אינו סידור סביר.

ענת סרגוסטי, העולם הזה

אבן נואם בכינוס, עוזי ברעם הביע חסיכה נלהבת.